



Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
nefnasvid@althingi.is

Akureyri, 7. maí 2015

Efni: Umsögn Skógræktar ríkisins um þingskjal 1163 – 689. mál / Tillaga til þingsályktunar um landsskipulagsstefnu 2015-2026.

Skógrækt ríkisins gerir eftirfarandi athugasemdir við Tillögu til þingsályktunar um landsskipulagsstefnu, þingskjal 1163:

Kafli 2, Skipulag í dreifbýli

Í undirkafla 2.2.2, *Náttúra, menningararfur og heilnæmt umhverfi*, stendur á bls. 5:

Landslagsgreining og vistgerðarflokkun ásamt áætlunum um uppgræðslu lands og vatnaáætlun verði lagðar til grundvallar skipulagsákvörðunum.

Landslagsgreining á hugsanlega rétt á sér þegar verið er að skipuleggja byggð. Hins vegar liggur flokkun landbúnaðarlands óvída fyrir og hvergi eru samræmdar, opinberar leiðbeiningar um hvað skuli lagt til grundvallar við slíka flokkun. Vistgerðaflokkun liggur einungis fyrir á hálendinu. Mun flokkun láglendisvistgerða taka mörg ár ef það reynist á annað borð framkvæmanlegt enda aðferðir vistkerfisflokkunar umdeildar. Verulega fræðibekkingu þarf á sviði vistfræði til að hægt sé að beita vistgerðagreiningu við ákvarðanatöku, þekkingu sem fæstir skipulagsfræðingar og sveitarstjórnarmenn búa yfir. Flokkun landbúnaðarlands og sérstaklega vistgerðaflokkun er ekki líkleg til að nýtast sem tæki til ákvarðanatöku í skipulagsmálum, í það minnsta ekki á tímabili þessarar landsskipulagsstefnu.

Lagt er til að umrædd setning falli út og í staðinn komi setning á þessa leið:

Við skipulagsákvörðanir verði tekið tillit til áhrifa á náttúru og landslag.

Skipulagsgerð sveitarfélaga

Í undirkafla 2.3.1, Skipulag landbúnaðarlands, stendur á bls. 6:

Í aðalskipulagi byggji skipulagsákvæðanir um ráðstöfun lands í dreifbýli til landbúnaðar og annarrar nýtingar á flokkun landbúnaðarlands. Landi sem hentar vel til ræktunar verði almennt ekki ráðstafað til annarra nota með óafturkræfum hætti. Val á svæðum til skógræktar og stefna um þau taki mið af því að skógrækt falli vel að landi og eftir því sem við á séu samþætt sjónarmið skógræktar, landbúnaðar og útivistar. Flokkun landbúnaðarlands, landslagsgreining og vistgerðarflokkun verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðun um landbúnaðarland.

Lögð er til orðalagsbreyting á greininni á þessa leið:

Í aðalskipulagi byggist skipulagsákvæðanir um ráðstöfun lands í dreifbýli til landbúnaðar og annarrar nýtingar á flokkun landbúnaðarlands. Landi sem hentar vel til ræktunar verði almennt ekki ráðstafað til annarra nota með óafturkræfum hætti. Við val á skógræktarsvæðum verði tekið mið af aðstæðum og sé ávallt hugað að sem bestum ræktunarárangri. Litið verði á samþættingu skógræktar, annars landbúnaðar og útivistar sem eðlilegan þátt í heildarskipulagi landbúnaðarlands. Við skipulagsákvæðanir verði tekið tillit til áhrifa á náttúru og landslag.

Greinargerð með umsögn um þingskjalið

Um leið og Skógrækt ríkisins veitir umsögn um tillögu til þingsályktunar um landsskipulagsstefnu 2015-2026 er vakin athygli á því að fyrr í umsagnarferlinu í aðdraganda landsskipulagsstefnunnar lagði stofnunin til að við stefnumótun og gerð landsskipulagsstefnu yrði stefnumótunarrit Skógræktar ríkisins, *Skógar á Íslandi, stefna á 21.öld*, haft til hliðsjónar. Ritið geymir niðurstöðu ráðherraskipaðrar nefndar sem falið var að semja drög að stefnumótun í skógrækt til næstu áratuga. Drögin voru kynnt almenningi með auglýsingu og óskað umsagna. Ríkt tillit var tekið til þeirra umsagna sem bárust við ritun endanlegrar útgáfu stefnumótunarinnar. Hún var gefin út rafrænt og í prentuðum bæklingi árið 2013.

Móta þarf rammaáætlun

Skógrækt ríkisins hvetur enn á ný til þess að þetta stefnumótunarrit sé haft til hliðsjónar við þá vinnu að landsskipulagsstefnu sem fram undan er. Einnig er rétt að benda á þingsályktun um eflingu skógræktar sem atvinnuvegar sem samþykkt var á vorþingi 2014 (þingskjal 273, 143. löggjafarþingi 2013-2014). Í þeirri þingsályktun er m.a. hvatt til þess að mótað verði starfs-

umhverfi með rammaáætlun til þriggja ára, til eflingar skógrækt með þátttöku bænda, annarra landeigenda og sérstakra skógræktarsjóða.

Skógrækt ríkisins telur vanta í fyrirliggjandi tillögu að landsskipulagsstefnu orð um að slík rammaáætlun standi fyrir dyrum. Víða í tillögunni er hins vegar vikið að ýmsum öðrum aðgerðum sem vinna skuli að, án þess að þær hafi sambærilega stoð í lögum, þingsályktunum eða stefnumótandi skjölum íslenska ríkisins.

Jafnræði búgreina mikilvægt

Miklu máli skiptir fyrir framtíð skógræktar á Íslandi að skipulagsumgjörð landnýtingar í dreifbýli sé með þeim hætti að ekki séu lagðar skipulagshindranir á eitt form landnýtingar umfram önnur. Á meðan ekki liggur fyrir vönduð greining á arðsemi mismunandi búgreina er með öllu óeðlilegt að setja íþyngjandi hömlur á atvinnufrelsi og eignarrétt þeirra sem fremur vilja stunda eina grein en aðra. Jafnframt má benda á að skógrækt styður vel við aðrar búgreinar, býr til gróskumikið beitarland, skjól fyrir akuryrkju og stuðlar jafnan að bættum árangri í bæði kvikfjárrækt og akuryrkju. Vert er að vara við of mikilli aðgreiningu skógræktar frá öðrum landnýtingarkostum. Skóg er líka hægt að fella og taka landið til annarra nota rétt eins og breyta má beitolandi í tún eða túni í akur.

Skógrækt er landbúnaður

Breytileiki landbúnaðarlands á Íslandi er mikill og aðstæður fjölbreyttar. Þess vegna kann að teljast hæpið að setja fram í landsskipulagsstefnu 2015-2026 afgerandi skoðanir á því hvernig landeigendur eigi að skipuleggja og sveitarstjórnir að flokka lönd til ræktunar og velja þannig ræktunarsvæði fyrir einstakar tegundir. Ræktunarárangur, hagkvæmni og arðsemi í landbúnaði ræðst af frjósemi hins ræktaða lands og hæfni ræktandans til þess að fullnýta möguleika þess. Skógrækt ríkisins vekur athygli á því að skógrækt á Íslandi er landbúnaður og ber að fjalla um hana sem slíka. Sömuleiðis vill stofnunin vekja athygli á því að skógrækt getur verið arðsöm atvinnugrein á Íslandi, ekki síður en aðrar greinar landnýtingar.

Nákvæm kortlagning

Loks vill Skógrækt ríkisins benda á að hjá stofnuninni er mjög mótuð og löng hefð fyrir nákvæmri kortlagningu lands og greiningu í landgerðir. Fyrir liggur á hverjum tíma nákvæmur kortlagningarlykill fyrir grunngagnasöfnun við gerð ræktunaráætlana í skógrækt. Þá starfa hjá stofnuninni sérfræðingar í landupplýsingakerfum sem til dæmis hafa nýlokið við kortlagningu alls birkiskóglendis á Íslandi.

Fyrir hönd Skógræktar ríkisins,

Hallgrímur Indriðason
skipulagsfulltrúi
hallgrimur@skogur.is